

Fros van der Maden

Op Schrift

Docentenhandleiding

Schrijfcursus Nederlands voor anderstalige jongeren
CEFR A2→B1

DOCENTENHANDLEIDING

OP SCHRIFT

(herziene editie november 2023)

Fros van der Maden

Schrijfcursus Nederlands voor anderstalige jongeren
CEFR A2 → B1

Docentenhandleiding bij:

Op Schrift - Schrijfcursus voor anderstalige jongeren
ISBN 978-90-823253-0-0

©2012, 2023 herziene versie

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden opgeslagen of vermenigvuldigd op welke wijze dan ook, zonder uitdrukkelijke toestemming van de auteur.

Inhoud

1 Inleiding	4
2 Correctiemodel voor vrije schrijfoopdrachten	6
3 Antwoordenbladen voor gestuurde opdrachten	7
Antwoordblad les 1 Vakantiekart	8
Antwoordblad les 2 Formulier	9
Antwoordblad les 3 Kort berichtje	11
Antwoordblad les 4 Felicitatiekaart	12
Antwoordblad les 5 E-mailtje	13
Antwoordblad les 6 Uitnodiging	14
Antwoordblad les 7 Lijst	15
Antwoordblad les 8 Beterschapskaart	16
Antwoordblad les 9 Advertentie	17
Antwoordblad les 10 Aankondiging	18
Antwoordblad les 11 Instructie	19
Antwoordblad les 12 Dagboekfragment	20
Antwoordblad les 13 Sociale media	21
Antwoordblad les 14 Aantekeningen	22
Antwoordblad les 15 Antwoord	23
Antwoordblad les 16 Verslag	25
Antwoordblad les 17 Verhaal	26
Antwoordblad les 18 Brief of lange e-mail	27
Antwoordblad les 19 Opstel	28
Antwoordblad les 20 Interview	29
Antwoordblad les 21 Nieuwsbericht	30
Antwoordblad les 22 Opinietekst	31
Antwoordblad les 23 Gedicht	32
Antwoordblad les 24 Recensie	33
4 Beoordelingsmodellen bloктоetsen uit het boek	34
Beoordelingsmodel toets blok 1: les 1 – 4	35
Beoordelingsmodel toets blok 2: les 5 – 8	37
Beoordelingsmodel toets blok 3: les 9 – 12	39
Beoordelingsmodel toets blok 4: les 13 – 16	41
Beoordelingsmodel toets blok 5: les 17 – 20	43
Beoordelingsmodel toets blok 6: les 21 – 24	45
5 Bis-bloктоetsen	46
Bis-toets blok 1: les 1 – 4	47
Bis-toets blok 2: les 5 – 8	49
Bis-toets blok 3: les 9 – 12	51
Bis-toets blok 4: les 13 – 16	53
Bis-toets blok 5: les 17 – 20	57
Bis-toets blok 6: les 21 – 24	59
6 Beoordelingsmodellen bis-bloктоetsen	61
Beoordelingsmodel bis-toets blok 1: les 1 – 4	62
Beoordelingsmodel bis-toets blok 2: les 5 – 8	64
Beoordelingsmodel bis-toets blok 3: les 9 – 12	66
Beoordelingsmodel bis-toets blok 4: les 13 – 16	68
Beoordelingsmodel bis-toets blok 5: les 17 – 20	70
Beoordelingsmodel bis-toets blok 6: les 21 – 24	72

1 Inleiding

Tekstsoorten en schrijftheorie

Met *Op Schrift* bereiden anderstalige jongeren zich voor op het schrijven in het reguliere Nederlandse onderwijs. Er komen 24 tekstsoorten aan bod, van het vakantiekaartje tot de korte opiniërende tekst. Aan de hand van iedere tekstsoort leert de leerling nieuwe schrijftheorie toepassen.

Raamwerk NT2 en het Referentiekader Taal

Het niveau van de cursus is CEFR (of Raamwerk NT2) A2 → B1.

Bij de keuze van tekstsoorten en schrijftheorie is uitgegaan van het Referentiekader Taal van de commissie Meijerink. Dit kader beschrijft de niveaus die in het Nederlandse voortgezet onderwijs gelden. Na de eerste drie lesblokken zal de schrijfvaardigheid van gemiddelde leerling op niveau 1F zijn. In de laatste drie blokken is hij op weg naar niveau 2F.

Werkwijze

Lees voordat de leerling met 'Op Schrift' begint, samen pagina 3 in het leerlingenboek door. Daar wordt de leerling puntsgewijs uitgelegd hoe je met de methode werkt.

De cursus bestaat uit 6 blokken van 4 lessen. De leerling werkt individueel in eigen tempo een les door en kijkt daarna de les zelf na. Terwijl de klas werkt aan de schrijfoopdrachten, geeft de docent individuele leerlingen feedback en kijkt de docent de toetsen na.

Zodra de vierde les van een blok door de leerling zelf nagekeken is, meldt hij zich bij de docent. Die kijkt het hele blok ook nog eens door en geeft waar nodig feedback op het werk en uitleg. Zodra het hele blok is bekeken door de docent, tekent hij het af in het boek van de leerling. Vervolgens maakt de leerling de bloktoets *in zijn eigen boek*. Als die niet voldoende is, doet de leerling nogmaals een toets over dezelfde stof uit het boek: de bis-toets. Die staat in deze docentenhandleiding. Daarna kan de leerling aan het volgende blok beginnen.

Vanwege de cyclische opbouw van de lessen is het belangrijk dat leerlingen *alle* opdrachten in 'Op Schrift' maken én de *volgorde* aanhouden waarin ze worden aangeboden.

Accepteer daarom geen onvolledige uitwerkingen van opdrachten.

Alfabetische schooltaal- en vaktaalwoordenlijst

Achter in 'Op Schrift' is een alfabetische schooltaal- en vaktaalwoordenlijst opgenomen.

Hier vindt de leerling toegankelijke uitleg en voorbeelden van woorden die mogelijk nieuw voor hem zijn. Oefen het zelfstandig opzoeken met leerlingen, voor ze beginnen te werken met 'Op Schrift'. Wijs de leerlingen tijdens het feedback geven regelmatig op de lijst.

Gestuurde en vrije opdrachten

De *gestuurde* opdrachten (opdrachten zonder *) kijken de leerlingen zelf na.

De antwoordbladen halen ze op bij de docent. U vindt de antwoordbladen in de docentenhandleiding. U kunt ze kopiëren en eventueel lamineren met het oog op hergebruik.

Op de *vrije* opdrachten (opdrachten met *) geeft de docent feedback tijdens het werken in de klas.

Correctiesymbolen voor de vrije opdrachten

In deze docentenhandleiding op pagina 6 én achterin het leerlingenboek is een *Correctiemodel vrije schrijfoopdrachten* opgenomen. Als u besluit met dit correctiemodel te werken, beperkt u zich tijdens het nakijken tot het plaatsen van symbolen bij een bepaalde fout. Bijvoorbeeld een 's' om aan te geven dat het om een spelfout gaat. De leerling verbetert vervolgens aan de hand van de symbolen zelf de tekst. Daarna doet de docent alsnog een *expliciete* correctie. Door zelf met behulp van correctiesymbolen feedback te verwerken, leert de leerling kritisch naar zijn eigen werk te kijken.

Tips voor werken met het Correctiemodel vrije schrijfoopdrachten

Maak op een groot en stevig gekleurd stuk papier een kopie van het correctiemodel en hang dat aan de muur, zodat leerlingen snel kunnen zien wat een symbool betekent. Ook kunt u losse A4-kopieën van het correctiemodel maken die u lamineert voor gebruik in de klas. Een los vel werkt handiger voor de leerlingen dan heen en weer bladeren in het boek.

Bloktoetsen en bis-bloktoetsen

Als de leerling een blok van 4 lessen af heeft, controleert u of alle opdrachten voldoende zijn gemaakt. Er is aan het eind van het blok ruimte gereserveerd voor opmerkingen van de docent. Gebruik die ruimte voor individuele feedback en feedforward ('Denk om de hoofdletter aan het begin van de zin!' etc.). Geef met een handtekening aan dat het blok naar behoren is afgerond.

Vervolgens maakt de leerling (in zijn eigen boek) een toets over het blok. De docent kijkt de toets na aan de hand van het beoordelingsmodel in deze docentenhandleiding. Daarin staat hoeveel punten een leerling maximaal per criterium krijgt. In totaal gaat het om honderd punten, zodat er een cijfer met één decimaal achter de komma gegeven kan worden. Bespreek aan de hand van het beoordelingsmodel de toets met de leerling, zodat hij weet wat al goed gaat en wat nog beter kan.

Als de toets voldoende is, is de leerling klaar om te beginnen aan het volgende blok. Is de toets onvoldoende, laat de leerling zich dan aan de hand van het beoordelingsmodel voorbereiden op een herkansing (een bis-bloktoets). U kunt bijvoorbeeld de onvoldoende onderdelen in het beoordelingsmodel met een markeerstift een kleurtje geven. Dan ziet de leerling snel wat er nog beter moet en wat hij voor de bis-bloktoets goed moet bekijken. De bis-bloktoetsen staan in deze docentenhandleiding, dus niet in het boek. De opdrachten in de bis-bloktoets toetsen hetzelfde als in de toetsen in het boek, maar de situaties in de opdrachten zijn anders. Eventueel kunt u alleen de onvoldoende opdrachten herkansen.

Schrijfportfolio

Tijdens de cursus bouwen leerlingen in hun boek een eigen schrijfportfolio op. Om er een mooi geheel van te maken dat de leerling met trots kan laten zien, kunt u de eerste versie van de uitwerkingen van de vrije opdrachten op kladpapier laten maken, en de leerlingen de tekst pas in het boek laten schrijven na de eerste correctieronde.

Rest mij om op te merken dat overal waar 'hij', 'hem' en 'zijn' staat in deze inleiding, ook 'zij', 'ze', 'haar' en 'die', 'hen', 'hun' bedoeld wordt.

Veel succes en plezier gewenst met 'Op Schrift'!

Fros van der Maden
info@edutekst.eu